

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 1 mars 1915 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag till beskattning av nöjestillställningar.

(1:a avd.)

Närvarande: herrar K. G. Karlsson, Nilsson i Bonarp*), Hammarström, frih. C. J. Beck-Friis*), Ollas A. Ericsson, Oskar Eklund, Antonsson, Bergström, frih. Palmstierna, Jespersen*), Christierson, Sandler, Jeansson i Kalmar, Källman, Jonsson i Hökhult, Knaust*), Forssman, J. E. Berglund*), Karlsson i Fjäl och Bergman*).

*) Icke deltagit i justeringen av betänkandet.

I en inom andra kammaren av herr *Pålsson* väckt motion, nr 111, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta föranstalta en utredning, i vad mån och på vad sätt en så kallad nöjesbeskattning enligt av motionären anförd motivering kunde påläggas alla slag av entrébiljetter till teater-, biograf-, konsert-, dans-, cabaret- och liknande nöjestillställningar ävensom till riksdagen inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Beträffande motiveringen för detta förslag hänvisas till motionen.

Vid behandlingen av förevarande motion har bevillningsutskottet anhållit om vederbörande statsråds medverkan därtill, att utskottet måtte beträffande en, enligt uppgift, inom finansdepartementet igångsatt utredning rörande beskattning av nöjestillställningar erhålla de upplysningar, vilka lämpligen kunde meddelas. I anledning härav har Kungl. Maj:t satt utskottet i tillfälle att taga del av dels en inom nämnda departement uppsatt redogörelse för nöjesbeskattningen i en del främmande länder, dels ock inom departementet

Utskottet.

upprättade sammanställningar av infordrade statistiska uppgifter för år 1911 rörande nöjestillställningar inom riket.

*Utländsk
lagstift-
ning.*

Förstnämnda redogörelse avslutades redan år 1912 och sedan dess lär åtskilligt nytt i lagstiftningsväg på ifrågavarande område hava tillkommit. Till belysning av den i motionen väckta frågan har utskottet emellertid ansett ett utdrag av nämnda redogörelse kunna tjäna.

Redogörelsen innehåller bland annat följande.

Danmark.

Redan år 1799 infördes i Köpenhamn en nöjesskatt, som utgick med tio procent av de vid föreställningarna inflytande inkomsterna. Denna skatt tillföll fattigvården i nämnda stad. Sedermera började jämväl i det övriga Danmark en liknande kommunal nöjesskatt att utkrävas. Med anledning av det finansiella läge, vari Danmark befann sig år 1911, framlade regeringen för riksdagen bland annat ett förslag i syfte att om-dana nöjesskatten till att bliva i första rummet en statsskatt, i det att två tredjedelar av skattens avkastning skulle tillfalla statsverket och endast den återstående tredjedelen vederbörande kommun. Vid förslaget's behandling inom riksdagen framhölls, att förslaget borde bedömas såsom ett led i strävandet att skaffa statskassan nya inkomster till täckande av den stora årliga bristen och att förslaget ur denna synpunkt vore försvarligt, även om man helst såge att nöjesskatten fortfarande förbleve uteslutande kommunal. Nøjesskatten anordnades såsom en biljettskatt. Vidare bestämdes skatten till olika belopp för olika slag av prestationer. Enligt den i ämnet antagna lagen skall en avgift till det allmänna erläggas av envar, som på grund av lag, koncession eller ett av polismyndigheten meddelat tillstånd

1:o ger eller låter giva teaterföreställningar, konserter, cirkus- och varietéföreställningar eller anordnar offentliga baler, maskerader o. d., kapplöpningar, uppstigning med ballong eller flygmaskin, föreställningar av professionella gymnaster, balett- och lindansare, trollkonstnärer o. d. samt sportförelisningar, vid vilka professionella idrottsmän uppträda eller vid vilka det förekommer totalisatorspel, eller

2:o föranstaltar förelisningar av levande bilder, panoramor, vax- och naturaliekabinett, marionetteatrar samt menagerier o. d.

För sådana föreställningar och förelisningar, som äga rum på grund av lag eller koncession, erlägges avgiften i form av en skatt på de sålda biljetterna efter följande skala:

för ett biljettpris till och med 50 öre	5 öre
» » » över 50 öre till och med 1 krona	10 »
» » » » 1 krona » » » 1 krona 50 öre.....	15 »
» » » » 1 krona 50 öre till och med 2 kronor.....	20 »

o. s. v. med 5 öre för varje belopp av 50 öre eller del därav. För övriga förlustelser erlägges avgiften i form av en skatt på sålda biljetter efter nyssnämnda skala med dess dubbla belopp, dock att biljetter till ett pris av högst 25 öre draga en skatt av endast 5 öre. Utlämnas icke biljetter, utgår skatten med 20 procent av de belopp, som inflyta såsom vederlag för inträdet eller för deltagandet i de ifrågakvarande förlustelserna. Om publiken har tillträde utan erläggande av avgift, äger finansministern bestämma, att skatten skall erläggas med 20 öre för varje person, som får tillträde. Detsamma gäller för det fall, då det kan antagas, att inträdespriset blivit nedsatt för att kringgå lagen. Befrielse från skatten kan medgivas för föreställningar och föreläsningar, när dessa givas i undervisningssyfte av eller efter avtal med skolor eller hava ett vetenskapligt ändamål eller tjäna till främjande av upplysning. Viss skattelindring kan ock medgivas med avseende å föreställningar, vilkas nettobehållning skall användas till allmännyttigt eller välgörande ändamål. Storleken av de skattebelopp, som skola erläggas, fastställles på grund av anmälningar, avgivna av de skattepliktiga. Försummelse att göra anmälan straffas med böter.

I Tyska riket drabbas inkomst av teaterföretag och nöjesetablissemang Tyska riket. av näringskatt enligt den i varje särskild stat gällande lagstiftningen. Genom de tillägg till nämnda skatter, som kommunerna äro berättigade att för täckande av sina behov pålägga, kunna nöjestillställningarna komma att träffas jämväl av kommunalskatt. Men därjämte hava kommunerna vidsträckt befogenhet att upptaga särskilda skatter å offentliga förlustelser. Sådana skatter uppbaras på grund av kommunala skatteförordningar (*»Steuerordnungen»*) och utgå antingen i form av biljettskatt eller såsom en fast skatt. Sistnämnda skatt bestämmes för vissa slag av förlustelser till visst belopp för dag eller för varje föreställning eller för vecka, månad eller år, för andra slag av förlustelser åter till belopp, som växla alltefter nöjeslokalens storlek (antal åskådare- eller åhörareplatser, ytinnehåll), föreställningens långvarighet samt framför allt dess beskaffenhet. I sistnämnda hänseende indelas föreställningarna i de olika skatteförordningarna i större eller mindre antal grupper med olika skattesatser. Avgörande för grupperingen synes åtminstone i vissa fall vara föreställningens större eller mindre mått av konstnärlighet. I sina huvuddrag stå de särskilda skatteförordningarna i tämligen nära överensstämmelse med varandra. Beträffande skattesatserna gälla dock för de olika kommunerna växlande bestämmelser.

Flertalet av de större städerna i Preussen hava infört nu ifrågakvarande

särskilda nöjesskatt, varunder jämväl inbegripas musikaliska och deklamatoriska föredrag m. m. Avkastningen av ifrågavarande skatt uppgives för Breslau till ungefär 400,000 mark och för Köln till 500,000 å 600,000 mark om året.

Österrike. I Österrike uttages nöjesskatt i huvudsaklig överensstämmelse med de principer, som tillämpas i Tyskland.

Norge. I Norge förekommer nöjesskatt allenast såsom en fakultativ kommunalskatt. Nöjesbeskattning är införd i de flesta städer och ett stort antal landskommuner. Avgiftsbestämmelserna i de olika kommunerna äro mycket varierande. Avgiften utgår dels med ett i vederbörande kommunala författning bestämt belopp, dels med belopp, som inom vissa maximi- och minimigränser bestämmas av kommunalstyrelsen eller polismyndigheten, dels ock procentvis i förhållande till inkomsten. För dramatiska föreställningar och konserter är avgiften i regel lägre än för andra föreställningar och förevisningar.

Frankrike och Belgien. I Frankrike och Belgien äro nöjesföreställningar underkastade den allmänna näringskatten, som tillfaller statsverket. Därjämte äro kommunerna berättigade att för sina behov upptaga skatter i form av procentuella tillägg till nyssnämnda näringskatt. I Frankrike förekommer dessutom sedan 1400-talet en särskild nöjesskatt för teaterföreställningar, konserter samt offentliga samlings- och festlokaler, dit tillträde erhålles mot avgift. Denna särskilda nöjesskatt uttages till förmån för fattigväsendet.

Italien. Nöjesskatt utgår i Italien i form av en avgift av tillhoppa tolv procent av bruttoinkomsten av alla teater- och andra offentliga föreställningar, som äga rum inom avstängda områden, så att publiken ej har fritt tillträde. Avgiften i fråga tillfaller vederbörande kommun, ifall denna icke upptager skatt på mjöl och bröd, men eljest staten.

Ryssland. I Ryssland har på 1890-talet införts en nöjesskatt, som utgår såsom en stämpelavgift å inträdesbiljetter efter en stigande skala. Inkomsterna av skatten tillfalla en särskild institution för huvudsakligen välgörande ändamål.

Nederländerna. Nöjesskatt förekommer i Nederländerna i form av en fakultativ kommunalskatt och utgår dels med viss procent av bruttoinkomsten för nöjes-tillställningen och dels med visst belopp i förhållande till nöjeslokalernas storlek, beräknad än efter antalet sittplatser, än efter yttinnehåll. Då skatten utgår efter lokalens storlek, beräknas densamma med visst belopp för varje föreställning eller för varje dag.

England. I England förekommer icke någon nöjesskatt. Ett förslag till införande av skatt å offentliga nöjesföreställningar var år 1912 bebådadt.

Av ovan omförmälda statistiska sammanställningar framgår, bland *Statistik*. annat, följande.

Under år 1911 erlades i Sverige inträdesavgifter för offentliga nöjen med i runt tal 8,449,000 kronor. Av denna summa belöpte på landsbygden 1,278,000 kronor och på städerna 7,171,000 kronor. Siffrornas fördelning å olika slag av nöjen framgår av följande tablå (runda tal):

	Summa inträdesavgifter, som erlagts i	
	städerna	landsbygden
Teaterföreställningar	2,720,000 kr.	255,000 kr.
Konserter	465,000 »	117,000 »
Deklamatoriska föredrag	60,500 »	52,000 »
Cirkus- och varietéföreställningar	567,500 »	125,000 »
Biografföreställningar	2,879,000 »	307,400 »
Föreställningar av marionettestrar o. d. ...	2,700 »	8,400 »
Förevisningar av panoramor, vaxkabinett o. d.	73,000 »	6,000 »
Menageriföreställningar	38,000 »	11,500 »
Kapplöpningar och travkörningar	45,500 »	15,800 »
Sportuppvisningar av professionella sports- män	3,800 »	5,900 »
Offentliga baler och maskerader.....	316,000 »	374,000 »

Nu meddelade sifferuppgifter få icke anses såsom exakta. Från finansdepartementet har nämligen meddelats, att de erhållna primäruppgifterna ingalunda varit fullständiga, enär det i många fall varit omöjligt för vederbörande myndigheter att införskaffa tillförlitliga upplysningar och i åtskilliga fall omöjligt att över huvud få några uppgifter. De anförda siffrorna torde dock icke sakna värde vid bedömandet av vad en nöjesbeskattning skulle kunna inbringa i Sverige.

Det bör särskilt anmärkas, att biografföreställningarna, med den betydligt stegrade frekvensen under de senaste åren, måste beräknas nu giva väsentligt större inkomster än de ovan angivna beloppen utvisa. Föreståndaren för statens biografbyrå har i en den 18 februari 1915 till chefen för civildepartementet ingiven framställning rörande behovet av vissa ordnings- och säkerhetsbestämmelser för biografverksamhet anført att, ehuru ett genomgående fast statistiskt underlag icke förelåge, han trodde sig kunna sluta till en totalsumma av biografbesök i Sverige av omkring 30,000,000 per år och till en bruttoomsättning i biografbranschen av omkring 6,000,000 kronor — kanske i båda fallen t. o. m. något däröver. I samma inlaga har

därjämte framhållits, att av många tecken att döma utvecklingen av biografväsendet icke avstannat; därom vittnade framför allt de stort anlagda och på stegrade anspråk beräknade bildteatrar, som på senare tid uppstått flerstädes i landet, eller som vore under byggnad.

*Utskottets
yttrande.*

I den åberopade motiveringen utgår motionären från svårigheten att tillgodose alla de krav, som numera ställas på statskassan, och, under erinran att nöjesbeskattning är införd i flera af kontinentens stater, anbefaller han till undersökning, vad en sådan skatt hos oss skulle kunna inbringa. Motionären har sålunda tänkt sig nöjesbeskattningen under formen av en statsskatt. Näppeligen torde dock sådana omständigheter föreligga, som skulle kunna anses motivera, att riksdagen hos Kungl. Maj:t gör framställning om åtgärder, åsyftande att tillföra statsverket inkomster genom skapandet av denna nya skattekölla.

Det kunde emellertid ifrågasättas att anordna skatten så, att inkomsten av densamma tillgodokomme helt eller delvis kommunerna. Det av motionären åberopade exemplet från utlandet visar ju, på sätt den ovan lämnade redogörelsen för utländsk lagstiftning på området angiver, att nöjesbeskattning, där sådan förekommer, i regel är anordnad såsom kommunalskatt. Mot en framställning från riksdagens sida om utredning i ämnet med beaktande jämväl av nu angivna synpunkter möta givetvis icke principiella betänkligheter av nyss antydd art. Då emellertid den inom finansdepartementet påbörjade utredningen säkerligen såsom ett viktigt moment omfattar undersökningen av frågan, huruvida inkomsten av en nöjesbeskattning bör tillfalla staten eller kommunerna eller till äventyrs fördelas dem emellan, och då det skäligen kan förväntas, att utredningen kommer att allsidigt fullföljas och med erforderlig skyndsamhet slutföras, har utskottet för sin del icke ansett någon framställning i ämnet från riksdagens sida vara erforderlig.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att herr Pålssons förevarande motion, II: 111, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag till beskattning av nöjestillställningar, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 1 mars 1915.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.